

Kvalitetskontrollen – erfaringer fra 2009 og nytt i 2010

I kvalitetskontrollen for 2009 ble flere revisorer godkjent i første omgang enn ved tilsvarende kontroll året før. Verdsettelse av balanseposter, nærstående samt låneavtaler og uttak/utdelinger er fokusområder for kvalitetskontrollen 2010.

Resultater 2009

83,7 prosent av revisorene som ble kontrollert i 2009 ble godkjent uten ytterligere oppfølging, mens 14,6 prosent fikk oppfølging som følge av mangler ved revisjon og/eller andre forhold. Blant de 44 som fikk oppfølgingskontroll i 2009, fikk ti oppfølgingskontroll grunnet manglende etterutdanning. For å finne sammenlignbare tall med 2008 må disse trekkes ut, noe som ville ha gitt en direkte godkjenning på 87,0 prosent i 2009 (mens 11,3 prosent ville fått oppfølging). Korrigert for manglende etterutdanning er altså resultatet av kvalitetskontrollen 2009 langt bedre enn det som fremkommer av tabellen.

Resultater av kvalitetskontrollen

	2009		2008		2007	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Godkjent	252	83,7	248	82,1	313	89,4
Mangler ved revisjon og/eller andre forhold Handlingsplan og ny kontroll	44	14,6	48	15,9	35	10,0
Oversendes til Finanstilsynet for videre oppfølging	5	1,7	6	2,0	2	0,6
Sum utførte kontroller	301	100	302	100	350	100

Av de kontrollerte ble fem sendt videre til Finanstilsynet for videre behandling, noe som tilsvarer 1,7 prosent av alle kontrollerte i 2009. Tre av disse fem revisorene, hadde førstegangskontroll i 2009, mens to hadde andregangskontroll i 2009.

De 43 oppfølgingskontrollene som gjelder utførelse av revisjon fra 2008 som fikk ny kontroll i 2009 (de 48 som står oppført i 2008 statistikken inneholder også forhold som ikke går på revisjonsutførelsen):

- To ble oversendt Finanstilsynet. Disse to inngår i de fem som i statistikken for 2009 også står som oversendt Finanstilsynet i 2009.
- Hos ni ble det avdekket mangler av et visst omfang. Når slike mangler avdekkes, kan den kontrollerte pålegges å utarbeide en handlingsplan for hvordan manglene skal avhjelpes. Resultatet av tiltakene kan vurderes ved ny kontroll. Seks av disse fikk en ytterligere oppfølgingskontroll mens to fikk beskjed om at dette var siste mulighet for å unngå å bli oversendt Finanstilsynet.
- Hos 11 ble det avdekket mangler der de kontrollerte ble pålagt å bekrefte skriftlig at manglene vil bli utbedret.
- Hos 21 ble det ikke avdekket vesentlige mangler og kontrollrapporten arkiveres uten videre behandling.

Risiko og forbedringsområder generelt

Hvis en går inn på svakhetene slik de er beskrevet av kontrollørene i kontrollrapportene, beskrives punktene nedenfor som risiko/forbedringsområder. Listen er tilnærmet sortert etter hyppighet av rapporterte feil og mangler.

- Dokumentasjon av vesentlige balanseposter
  - Kundefordringer
  - Driftsmidler
  - Varelagers verdsettelse
  - Leverandører
  - Utsatt skatt
  - Aksjer
- Inntektsområdet

- Rutinebeskrivelser, testing, planlagt testing, men ikke utført
- Fullstendighet
- Intern kontroll
  - Arbeidsdeling
  - Nummererte brev
- Dokumentasjon av IT-systemer og testing av disse
- Planlegging; Rød tråd; Transaksjonsklasser
  - Skille på test av kontroller og substanskontroller
  - Vesentlighet
- Risikovurdering
  - Regnskapsanalyse
  - Kunnskap om RS
- Misligheter
- Forespørsler til ledelsen
- Utvelgelseskriterier
- Metodikk
  - Gammel
  - Egenutviklet
  - Liten fremgang i implementering
  - Ikke-tilpassede maler
- Analyser; herunder bruttofortjenesteanalyser
  - Manglende forventning til resultat av analyse
  - Utilfredsstillende forklaring på avvik
  - Ikke utført i avslutningsfasen
- SK1; RS 220; Uavhengighet ansatte
- Fullstendighetserklæring
  - Ikke benyttet
  - Manglende datering – signering
  - Ikke iht. mal/RS
- Varetelling – ikke deltatt på telling av vesentlig varelager
- Dokumentasjon av revisjonsutførelsen
- Hendelser etter balansedagen
  - Bedre beskrivelse av handlinger
- Fortsatt drift
  - Ledelsens egne vurderinger
- Engasjementsbrev
  - Ikke utstedt
  - Ikke iht. mal – foreldet

Grunnlaget for kvalitetskontroll

Revisorloven kapittel 5b, som trådte i kraft 1. juli 2009, pålegger revisor som reviderer revisjonspliktiges årsregnskap å underlegges kvalitetskontroll minst hvert sjette år. Revisor som omfattes av § 5a-1, skal likevel kontrolleres minst hvert tredje år. Kvalitetskontrollen utføres av den Finanstilsynet utpeker.

Finanstilsynet har utpekt Revisorforeningen til å gjennomføre periodisk kvalitetskontroll, og det er avtalt retningslinjer for periodisk kvalitetskontroll av revisorer og revisjonsselskaper. Vedtektene for Den norske Revisorforening, § 3-7, pålegger alle oppdragsansvarlige medlemmer å delta i foreningens kvalitetskontroll.

Finanstilsynet kontrollerer de revisorene som ikke er medlemmer i Revisorforeningen.

Kvalitetskontrollen har til formål å kontrollere at medlemmene opptrer i overensstemmelse med lov om revisjon og revisorer, herunder at medlemmene utfører sin virksomhet i samsvar med god revisjonsskikk.

- Revisors dateringer
- Bokføringsloven
- SA 3802
- Nærstående parter
- Referanser i arbeidspapirene
- Skattetrekk lovbrudd
- Pantstillelser – gammel info
- Feil i revisjonsberetning
  - Disponering ikke i overensstemmelse med årsberetning
  - Lån og skattetrekk
- ID-kontroll ved nye oppdrag
- Årsregnskap ikke signert av styret
- Konklusjoner
- Bekreftelse/revisjon av IB
- Negativ revisjonsberetning ikke utstedt
- Noter
  - Henvisninger
  - Prinsipper inntektsføring
  - Pensjon

Flere av punktene er gjengangere fra tidligere år og skaper tydeligvis store utfordringer for revisorene.

Svakheter vedrørende egne forhold hos revisor

- Etterutdanning
- Uavhengighet
- Revisjonsselskapets skattetrekkskonto
- Aksjonærlån i strid med loven
- Revisjonsselskapets innsendelse av årsregnskap og ligningspapirer
- Datakræsje
- Manglende kapasitet

Manglende etterutdanning

Det har vært en negativ trend vedrørende oppfyllelse av minstekravet til etterutdanning. Lovkravene er minimumsregler, og det kan være risikofyllt å satse på kurs på tampen av året for å oppnå tilstrekkelig med timer. Det virker også som om

enkelte ikke har det nødvendige systemet for løpende oversikt over kurstimene sine. De som manglet timer i år, uansett hvor få timer som manglet, ble registrert i statistikken som at de hadde mangler ved revisjon og/eller andre forhold. I brev om resultatet av kontrollen fikk revisorene med manglende etterutdanning følgende bemerkning: «Vi gjør oppmerksom på at De ikke har tillatelse til å underskrive revisjonsberetninger når etterutdanningskravet ikke er oppfylt. Vi ber om at De kontakter Finanstilsynet snarest om forholdet.»

2010-kontrollen

I 2010 er det ca. 300 revisorer som blir kontrollert, inkludert oppfølgingskontroller fra 2009. Fokuserområdene for kvalitetskontrollen 2010 er verdsettelse av balanseposter, nærstående samt låneavtaler og uttak/utdelinger.

Kontrollopplegget for kvalitetskontrollen 2010 ligger på revisorforeningen.no.

Blant de vesentligste endringene kan nevnes:

- Som følge av endringen i Revisorloven § 5b-2 vedrørende blant annet uavhengighet og ressursanvendelse, er det gjort endringer i spørreskjemaene i det detaljerte opplegget. Det er gitt henvisninger til Revisorforeningens nye regler om etikk som trådte i kraft 1. januar 2009.
- Retningslinjer og rapportering til Finanstilsynet.

Alle som blir kontrollerte, må forsikre seg om at de er enige i det som til slutt blir stående i kontrollørens kontrollrapport. Denne danner grunnlaget for kvalitetskontrollutvalgets vurderinger!

På vegne av våre oppdragsgivere søkes:

- Senior regnskapskonsulent
- Financial Controller
- Business Controller retail/industri
- Autoriserte regnskapsførere med lederambisjoner
- Økonomisjef
- Regnskapsmedarbeider
- Statsautorisert revisor
- Regnskapssjef
- Revisor

Capus jobber for organisasjoner som anerkjenner verdien av dyktige medarbeidere. Våre konsulenter har lang erfaring og ønsker å bidra til din karriereutvikling innen regnskap, økonomi og finans.

Om dette er relevant for deg ønsker vi en tettere dialog om fremtiden.

Kontakt leder i Capus Financials, Svein Sørensen, for en uforpliktende prat på 22 94 11 00.

www.capus.no